

تعریف: فاویسم یک بیماری وراثتی خونی است که در اثر مصرف باقلا و برخی از اکسیدان ها ایجاد می شود و موجب کم خونی حاد در مبتلایان می گردد . این بیماری در ایران بسیار شایع است و در برخی مناطق ایران از جمله نواحی شمالی و جنوبی ایران (سواحل دریا) شیوع بیشتری دارد.

علائم: افراد با کمبود آنزیم در حالت عادی هیچگونه علامتی ندارند. پس از مواجهه فرد با مواد اکسیدان 24 تا 48 ساعت بعد و گاهی اوقات 5 تا 24 ساعت پس از تماس دچار علائم می شوند:

علائم عمومی : سردرد، تهوع، استفراغ، رنگ پریدگی، بیحالی، افزایش ضربان قلب و افزایش تعداد تنفس
علائم اختصاصی: زردی (یرقان) پوست و مخاط و تغییر رنگ ادرار (به صورت پررنگ و رنگ چای) که وجود هموگلوبین را در ادرار نشان می دهد.

در موارد پیشرفته کاهش سطح هوشیاری و افت فشارخون نیز اتفاق می افتد.

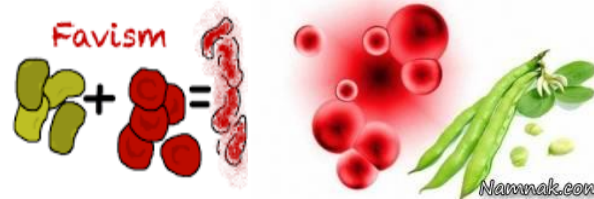

علائم بیماری در دوره نوزادی خود را به صورت زردی دوره نوزادی نشان می دهد. بنابراین تمام نوزادان مبتلا به زردی از لحاظ این بیماری بررسی می شوند.

علل ایجاد فاویسم : فاویسم یک شرایط وراثتی مرتبط با کروموزوم X است. افرادی که این شرایط را به ارث می برند. فاقد آنزیم گلوکز ۶ فسفات دهیدروژناز ، یا G6PD هستند. پسران از مادر و دختران از یک یا هر دو والدین فاویسم را به ارث می برند.

افراد مبتلا به فاویسم زمانیکه در معرض باقلا قرار می گیرند دچار کم خونی همولیتیک حاد می شوند . که موجب پاره شدن گلبول قرمز می شود. زمانیکه این سلولها به سرعت تخریب شوند، مغز استخوان نمی تواند با سرعت کافی آنها را جایگزین نماید و بدن قادر نخواهد بود اکسیژن مورد نیاز خود را به دست آورد.

تشخیص: کمبود G6PD با یک آزمایش ساده خون تشخیص داده می شود.

درمان : این بیماری درمان قطعی ندارد و کسب اطلاعات کافی در مورد بیماری، چگونگی ایجاد آن و علائم حمله حاد مهم است . مهم ترین شیوه درمان اجتناب از غذاها و داروهای محرک بیماری است . در حملات حاد نیز تزریق خون ضروری است.

برخی از کودکان که علائم شدید کم خونی را نشان می دهند باید در بیمارستان تحت درمان قرار گیرند. در بیمارستان به این افراد اکسیژن، مایعات و در صورت نیاز خون سالم تزریق می شود. در برخی از موارد بسیار نادر این بیماری ممکن است به مشکل جدی جسمی منجر شود. در برخی افراد مبتلا به نوع مزمن بیماری با واکنشهای شدید ، از روش اسپلنکتومی (برداشتن طحال) استفاده می شود.

نکات مراقبتی:

1. نباید کودک مبتلا را به مزارع باقلا بپسند.
2. اگر به کودک فاویسمی شیر می دهید شما هم نباید باقلا مصرف نمایید . و اگر حتی یک دانه هم مصرف کرد باشید تا 3 روز از شیردهی خودداری نمایید.

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی خراسان شمالی
مرکز آموزشی، پژوهشی و درمانی امام رضا (ع) شهرستان بجنورد

فاویسم

اعظم نیستانی

سوپروایزر آموزشی بیمارستان امام رضا (ع)

بجنورد

زیر نظر معاون آموزشی بیمارستان:

دکتر شیما شکری، متخصص اطفال

فروردین ماه 1397

با مواد شیمیایی مانند بنزین، تلوئن و مشتقات آن جلوگیری نمایید.

8. کودک مبتلا به فاویسم نمی تواند و نباید خون خود را اهدا کند.

9. اگر مادری هستید که به کودکتان شیر

می دهید هرگز باقلا و آسپرین نخورید و در مورد مصرف سایر داروها نیز با پزشک مشورت کنید.

10. در صورت بروز حمله فاویسم به نزدیک ترین مرکز درمانی مراجعه نمایید.

در صورتی که یک نفر در خانواده یا بستگان نزدیک به بیماری مبتلا باشند، آیا لازم است بقیه افراد از جهت بیماری بررسی شوند؟

در صورت وجود یک فرد مبتلا در خانواده بررسی برای همه افراد خانواده خصوصا فرزندان دیگر (اعم از پسر و دختر) لازم است. همچنین توصیه می شود سایر افراد مذکر بستگان نزدیک (شامل پسرخاله، پسر دایی، پسر عمو و پسر عمه) نیز بررسی شوند.

سایت آموزش به بیمار www.nkums.ac.ir

بیمارستان امام رضا (ع) بجنورد 8 - 058-32228111

3. برای پیشگیری از بیماری بهتر است کودک خود را از موادی به نام اکسیدان دور نگه داشته چرا که این مواد باعث کم خونی شدید و افت فشار خون شده و باعث تخریب گلبولهای قرمز و صدمه به کلیه ها می شود.

4. در صورت مراجعه به پزشک و مراکز درمانی ابتلا به فاویسم را اعلام کنید تا داروهای بی خطر برای فرزندان تجویز شود.

5. داروهایی که در فاویسم منع مصرف دارند:

ترکیبات ضد مالاریا مانند کلروکین، پریماکین، پاماکین، کیناکرین، کینین، سولفونامیدها مانند کوتریموکسازول، نالیدیکسیک اسید، سولفون ها، کلرآمفتی کل، ترکیبات نیتروفروران و فورازولیدون، ضد دردها، مشتقات ویتامین k و ویتامین c، پروبنسید، ایزونیازید.

6. برای تسکین درد یا پایین آوردن تب کودکتان، هرگز به او آسپرین ندهید. از استامینوفن، فقط با مقداری که پزشک تجویز کرده است بهره بگیرید.

7. از مصرف نفتالین برای نگهداری البسه خودداری کنید، همچنین از تماس کودک خود